

การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินตามกฎหมาย ปปง.ในความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการฉ้อโกง ประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่ เป็นการฉ้อโกงประชาชน

โดยนายพงศ์ธร ทองด้วง
ผอ.ส่วนนิติการ
กองกฎหมาย สำนักงาน ปปง.

ความหมาย “การฟอกเงิน”

การนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด หรือได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจาก **ความผิดมูลฐาน** มาเปลี่ยนสภาพหรือให้ดูเหมือนว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือเรียกได้ว่า

กระบวนการทำ “**เงินสกปรก**” ให้เปลี่ยนสภาพเป็น “**เงินสะอาด**”

ขั้นตอนของการฟอกเงิน

ขั้นตอนที่ 1 การนำเงินเข้าสู่ระบบ (Placement Stage)

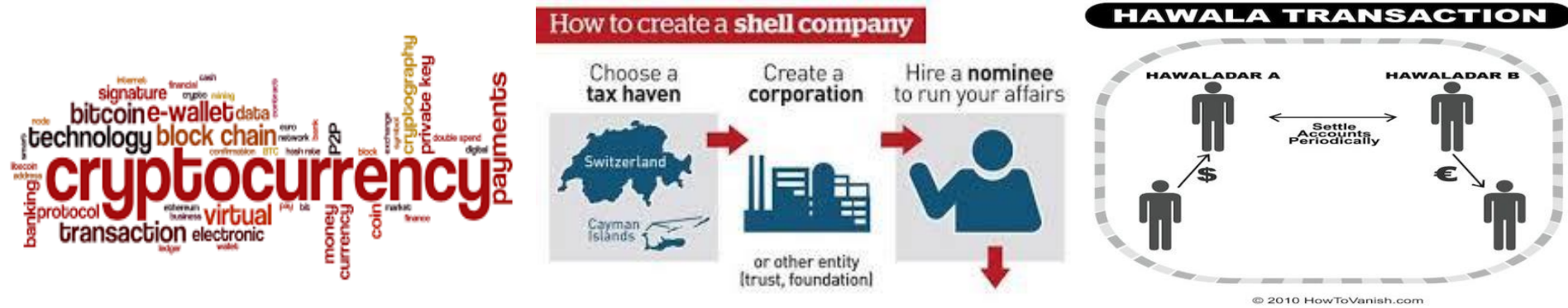
ขั้นตอนที่ 2 การย้ายเงินหรือการกลบเกลื่อนร่องรอย (Layering Stage) เพื่อให้ไม่สามารถสืบสาวหาแหล่งที่มาของเงินได้

ขั้นตอนที่ 3 การนำเงินกลับมาใช้ (Integration Stage) เงินกลับเข้าสู่เศรษฐกิจที่ถูกกฎหมายอีกครั้ง เพื่อนำเงินที่ผิดกฎหมายเข้าสู่การครอบครองของอาชญากรเสมือนเป็นรายได้ที่ถูกกฎหมาย มีเป้าหมายเพื่อนำเงินที่ฟอกแล้วกลับมาสู่มือของอาชญากรในรูปแบบที่อาชญากรสามารถนำเงินเหล่านี้ไปใช้ได้ โดยดูเสมือนว่าเป็นรายได้หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการประกอบธุรกิจปกติ

รูปแบบการฟอกเงิน

ช่องทาง/วิธีการการฟอกเงิน มี 2 วิธี

1. นอกระบบ คือ การเคลื่อนย้ายทรัพย์สินทางกายภาพโดย ไม่ผ่านสถาบัน

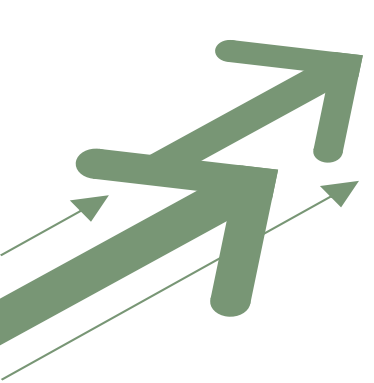
การเงิน เช่น

- การขนเงินข้ามแดน
- การส่งเงินโดยปราศจากเงินสด เรียกว่า “Hawala” (Hawala means “trust”)
- ตลาดมืดแลกเปลี่ยนเงินตราเปโซ
- การโอนย้ายทรัพย์สินโดยเครื่องบิน เรือ รถยนต์ ไปรษณีย์ หรือการส่งไปกับสินค้า หรือ Trade Based Money Laundering คือ “การฟอกเงินผ่านการค้า”

2. ในระบบ คือ การเคลื่อนย้ายหรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สิน

โดยผ่านสถาบันการเงิน เช่น

- 1) สถาบันการเงิน เช่น ธนาคาร บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทประกันชีวิต
Cryptocurrency (พรก.สินทรัพย์ดิจิทัลฯ)
- 2) ธุรกิจที่ให้บริการทางการเงิน เช่น ธุรกิจรับซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตรา
ต่างประเทศ ธุรกิจให้บริการโอนเงินหรือชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์
ผู้ออกเช็คเดินทาง (Traveller's Checks)
- 3) ธุรกิจอื่นที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน เช่น บริษัทนายหน้าค้า
อสังหาริมทรัพย์ คาสีโน ผู้ซื้อขายทองคำ Gatekeepers
- 4) ผู้ประกอบ อาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องการฟอกเงิน เช่น หน่วยงาน
ที่ปรึกษากฎหมาย นักบัญชี

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เงินสกปรก

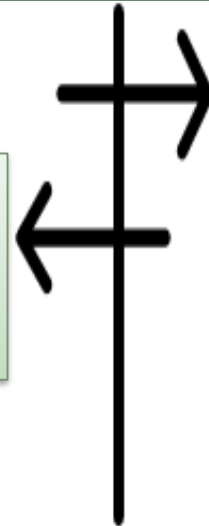

เงินสะอาด

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินคดี
ทางอาญา

การดำเนินการ
เกี่ยวกับทรัพย์สิน

เจตนารณณ์ของกฎหมาย ปปง.

เพื่อ

ตัดวงจร

การประกอบอาชญากรรม

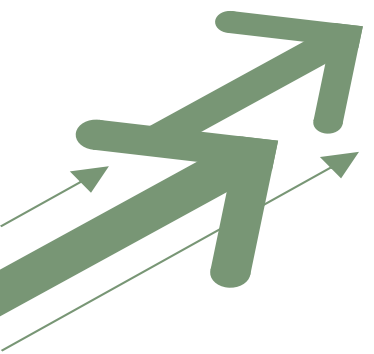
มาตรการตามกฎหมาย

- ด้านป้องกัน

- การทำ KYC ผู้ทำขอธุรกรรม
- การรายงานธุรกรรม
- การเก็บรักษาข้อมูล

- ด้านปราบปราม

- มาตรการเกี่ยวกับทรัพย์สิน
- มาตรการทางอาญา

การปราบปรามการฟอกเงิน

การติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

การดำเนินคดีอาญารฐานฟอกเงิน

ความผิดมูลฐานตามกฎหมาย ปปง.

1. เป็นความผิดอาญาที่มีกฎหมายกำหนดไว้แล้วและกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมาย ปปง.
2. เป็นความผิดที่ทำให้ได้มาซึ่งประโยชน์ทางการเงินหรือทรัพย์สิน
3. ไม่ว่าความผิดเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรดำเนินการได้หมด
(ไม่มีข้อจำกัดเรื่องอำนาจรัฐ)
4. ปัจจุบันมี 28 มุลฐาน (ใน พรบ.ปปง./ตามกฎหมายอื่น)

ประธานแห่งคดีในการดำเนินการกับทรัพย์สิน คือ “ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด”

- (1) ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน หรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกและให้รวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน
- (2) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใดๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ
- (3) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ (2)

ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด (ต่อ)

- ไม่ว่าทรัพย์สินตาม (1) (2) หรือ (3) จะมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเปลี่ยนแปลงไปกี่ครั้ง
- ไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใด หรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใด

มาตรการทางทรัพย์สินตามกฎหมาย ปปง.

มาตรการทางทรัพย์สิน

การยับยั้งธุรกรรม

การยึด หรืออายัดทรัพย์สิน

ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน/
คุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามกฎหมาย ปปง.

คณะกรรมการธุรกรรม

เลขาธิการ ปปง.

พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับ
มอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาฯ

คณะกรรมการธุรกรรม

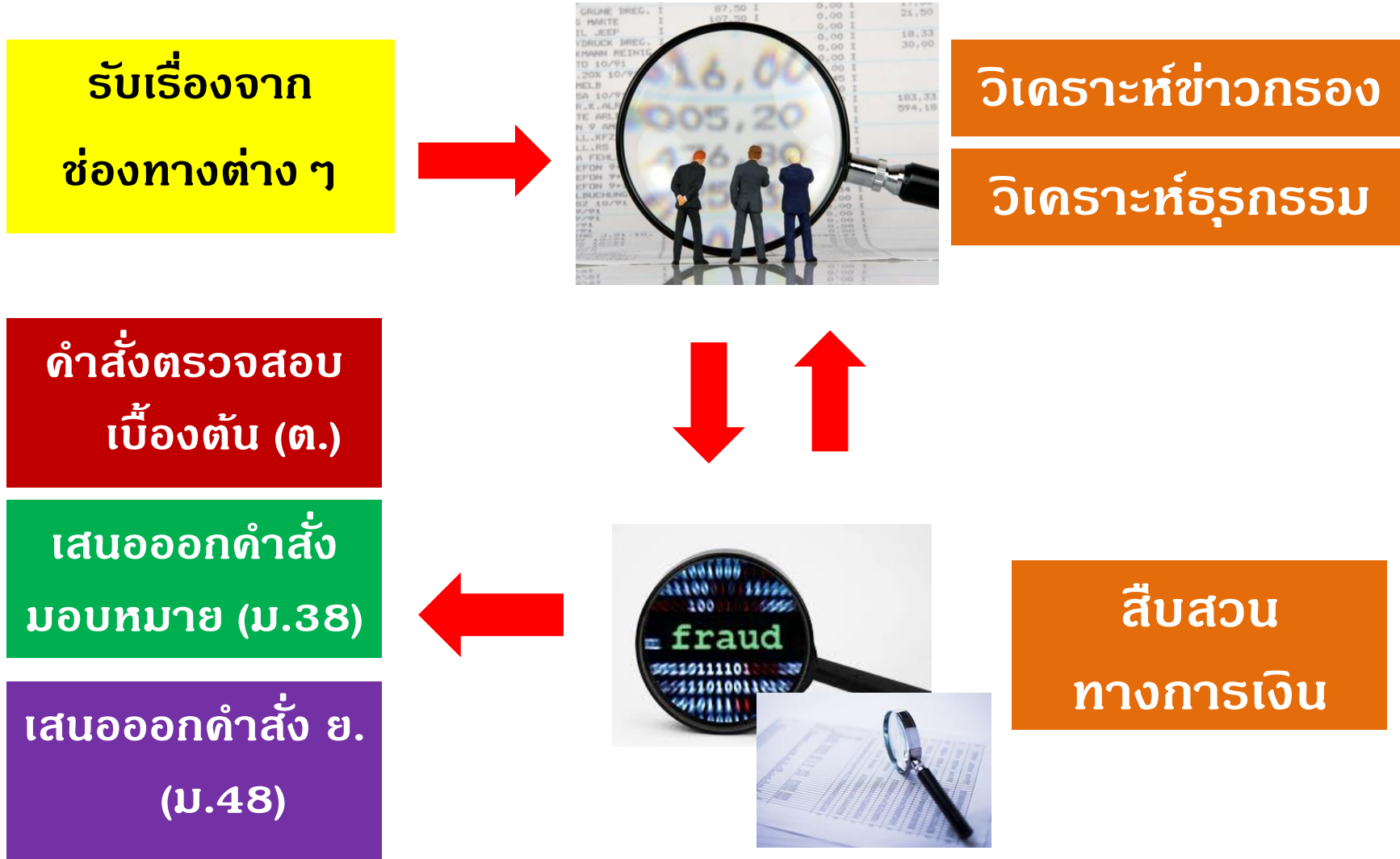

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรม

มาตรา 34

- (1) ตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด
- (2) สั่งยับยั้งการทำธุรกรรม ตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36
- (3) ดำเนินการตามมาตรา 48 (ยึดอายัด/เพิกถอน)
- (4) เสนอรายงานการปฏิบัติการฯ ต่อคณะกรรมการ ปปง.
- (5) กำกับ ดูแล และควบคุมให้สำนักงาน ปปง.และเลขาธิการ ปปง.ปฏิบัติหน้าที่
อย่างเป็นอิสระและตรวจสอบได้
- (6) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือกำหนดหลักเกณฑ์ใด เพื่อให้
สำนักงาน ปปง.ปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจของคณะกรรมการ
ธุรกรรม ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์
ที่คณะกรรมการ ปปง.กำหนด และต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- (7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการ ปปง.มอบหมาย

ขั้นตอนการดำเนินการในชั้นของ ปปง.

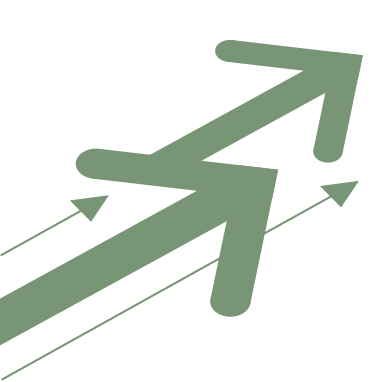

การตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการ

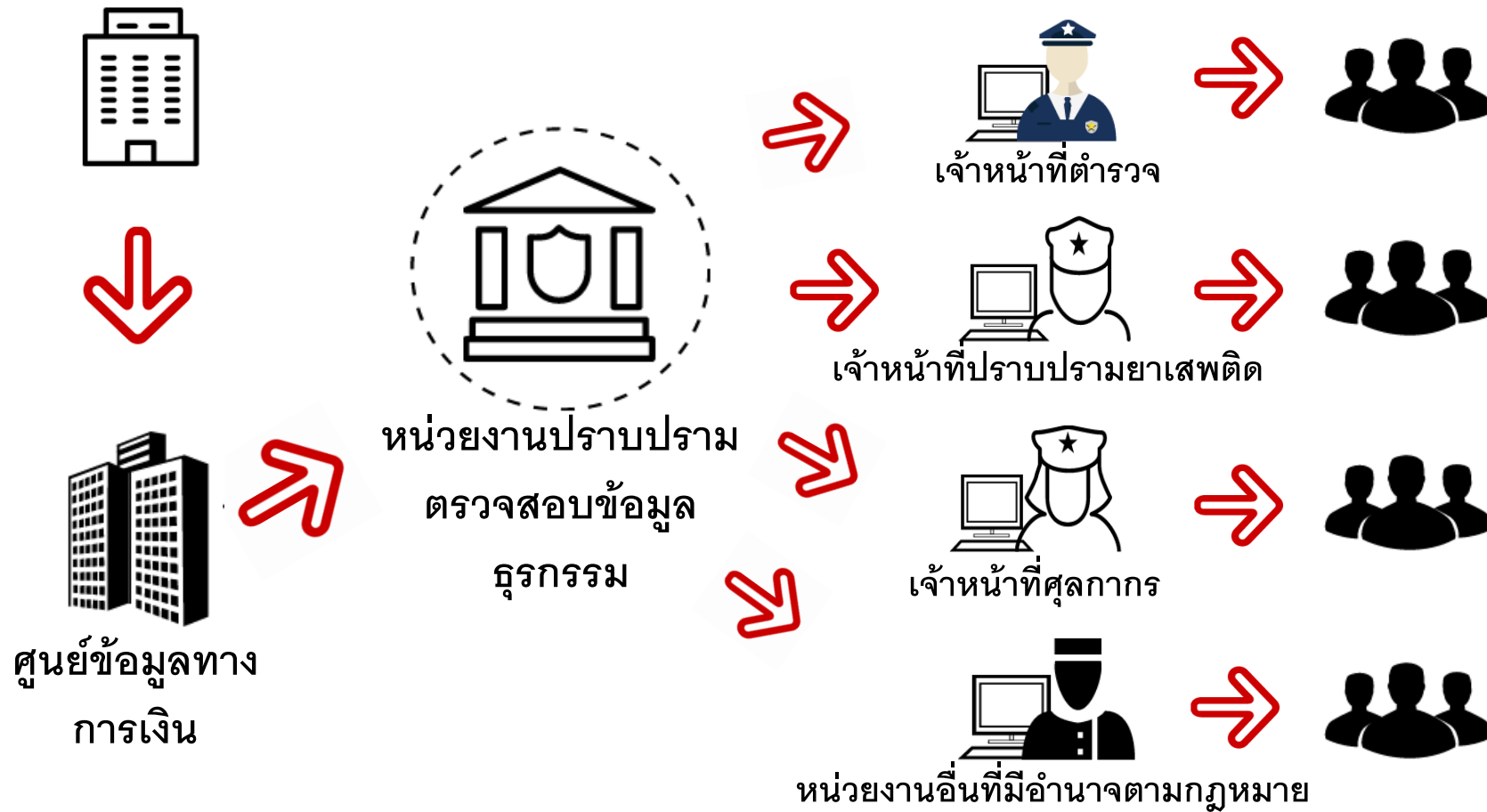
กระทำความผิด

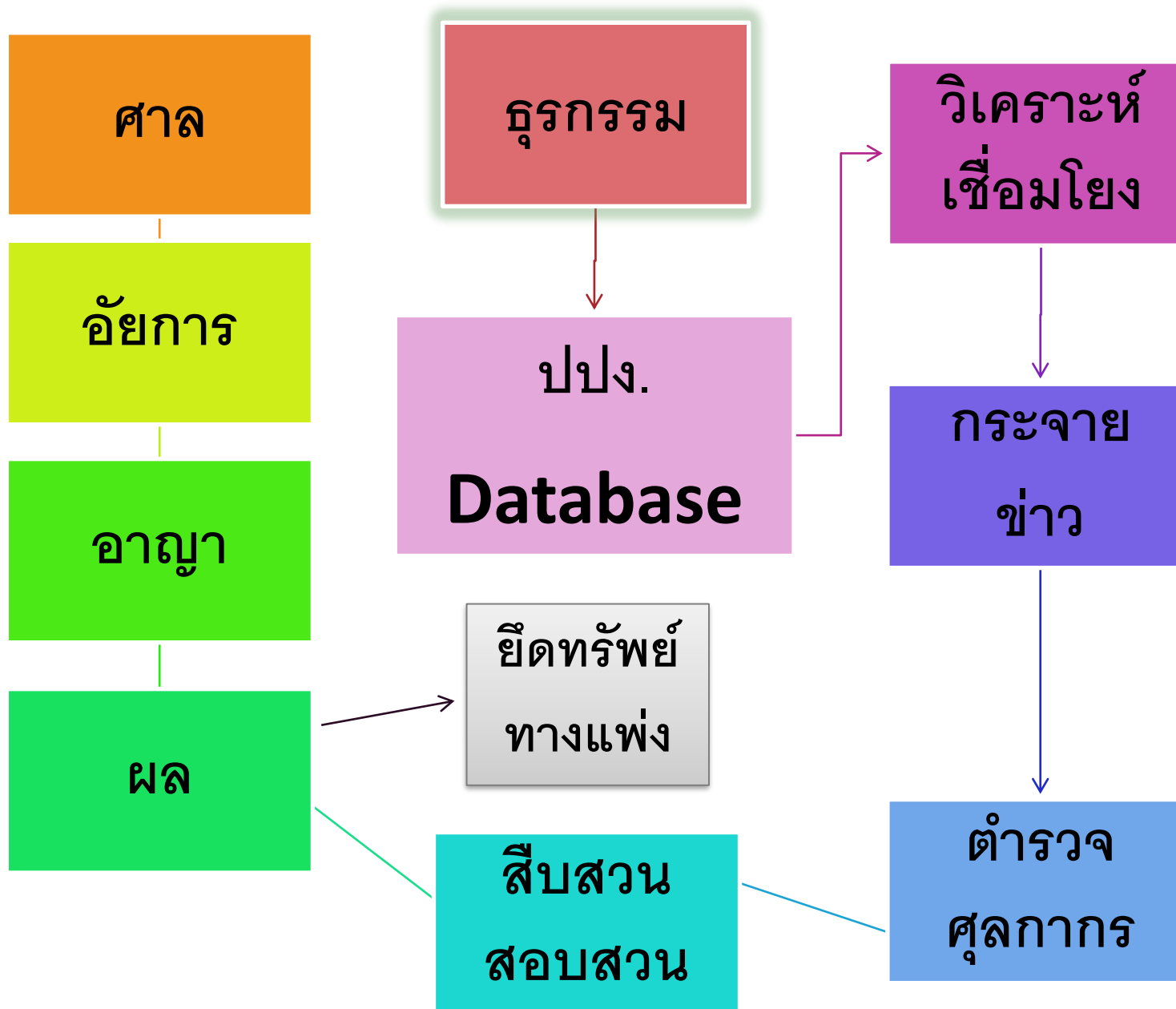
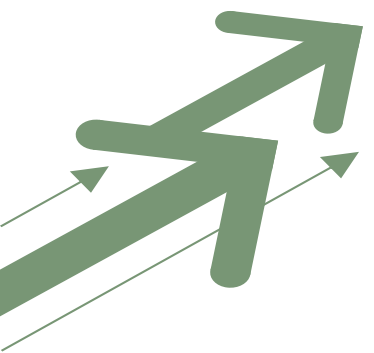

การสืบสวนทางการเงิน

(Financial Intelligence Unit : FIU)

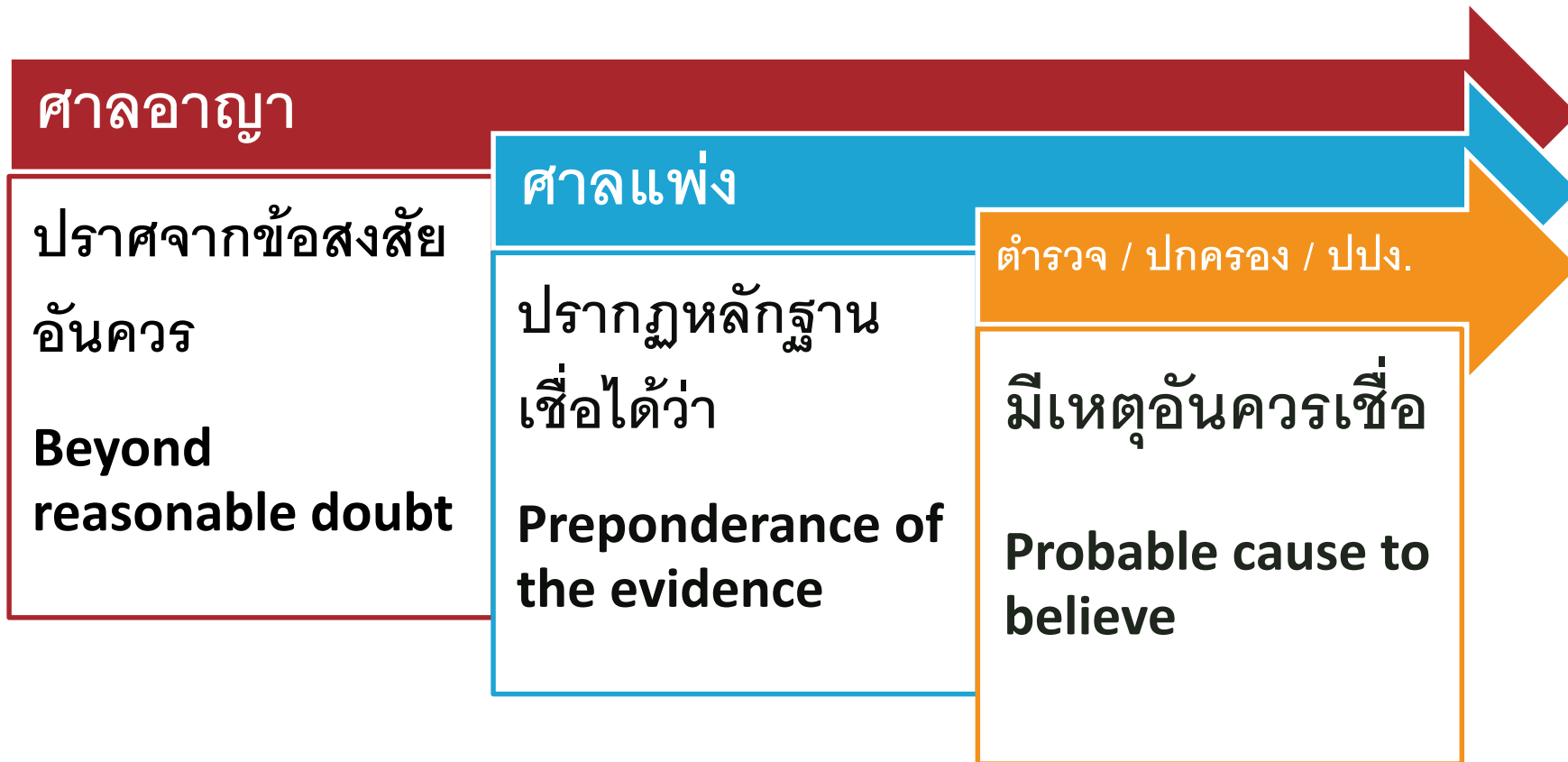
การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน

1. Identifying
2. Tracing
3. Freezing
4. Forfeiture

การรับฟังพยานหลักฐาน ในการดำเนินคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน

หน่วยงานกำกับดูแลผู้มีหน้าที่รายงานที่ เกี่ยวข้องกับสำนักงาน ปปง.

1. กรมที่ดิน
2. หน่วยงานกำกับดูแลสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้อง
 - * สำนักงาน คปภ.
 - * ธนาคารแห่งประเทศไทย
 - * สำนักงาน ก.ล.ต.
 - * หน่วยงานกำกับดูแลอื่น ๆ เช่น กระทรวงการคลัง
กรมส่งเสริมสหกรณ์

หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. กรมสอบสวนคดีพิเศษ
3. สำนักงาน ป.ป.ส.
4. สำนักงาน ป.ป.ช.
5. สำนักงาน ป.ป.ท.
6. กรมศุลกากร
7. สำนักงานการสอบสวน สำนักงานอัยการสูงสุด

การประสานความร่วมมือระหว่าง ปปง.กับ สตช.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตาม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

พ.ศ. ๒๕๔๔

โดยที่มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๖

มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘

และมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีบทบัญญัติ

เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการธุรกรรม เลขาธิการ และสำนักงานป้องกันและปราบปราม

การฟอกเงิน ในลักษณะที่ต้องประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงาน และบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

เพื่อให้การปฏิบัติการณ์เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น

การพิจารณาพิสูจน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน
ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

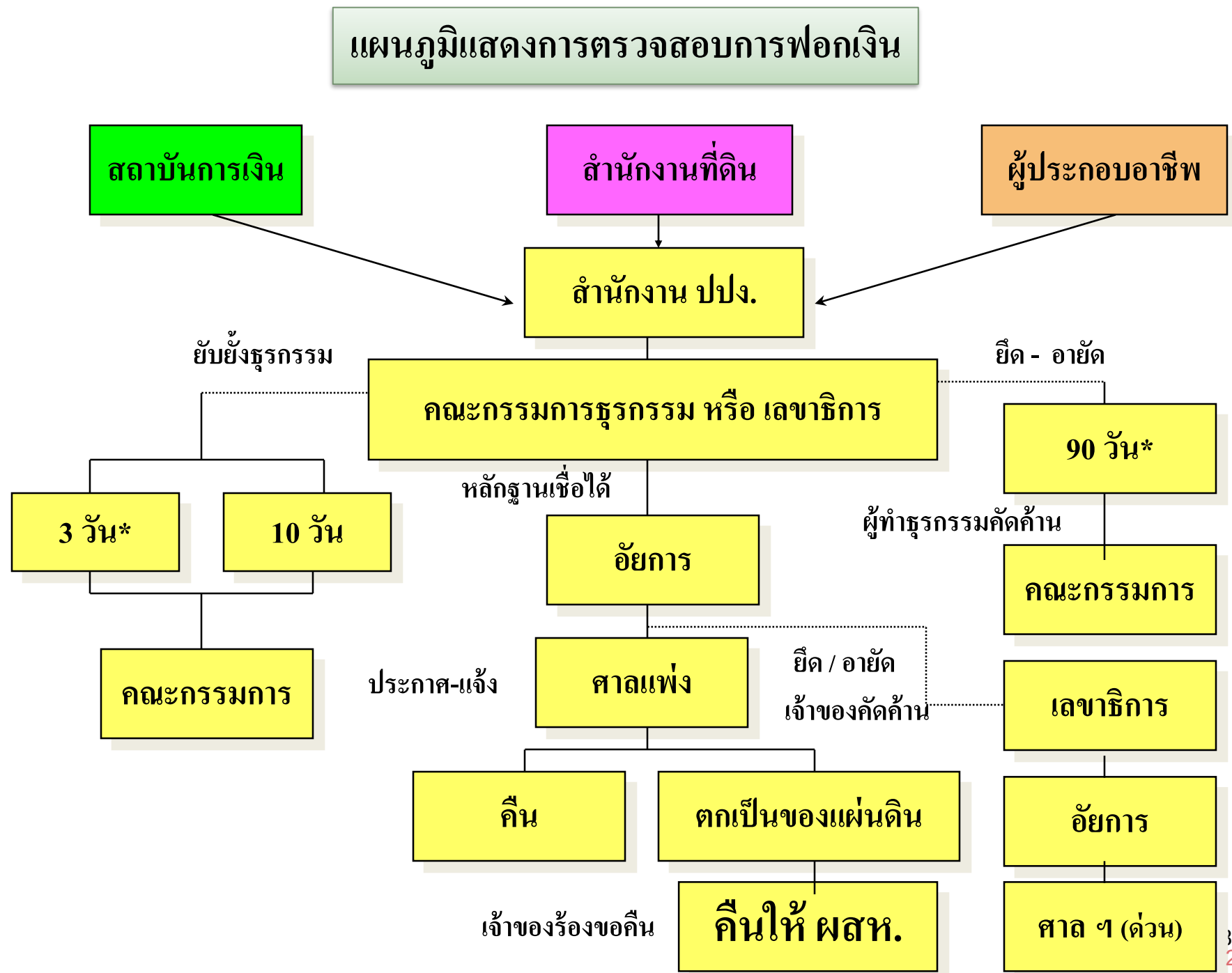

ผู้ร้อง (พนักงานอัยการ) มีภาระการพิสูจน์เพียงว่า

- (1) มีการกระทำความผิดมูลฐานเกิดขึ้น และ
- (2) เป็นทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิด

ผู้คัดค้าน มีภาระการพิสูจน์หักล้างว่า

- (1) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือ
- (2) ตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทนหรือได้มาโดยสุจริต และตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ
- (3) ตนเป็นผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สิน

การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย (มาตรา 49)

มาตรา ๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินโดยเร็ว

ในกรณีตามวรรคหนึ่งถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน ให้เลขาธิการขอให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายแทนการสั่งให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินด้วยในคราวเดียวกันและเมื่อศาลมีคำสั่งให้คืนทรัพย์สินหรือชดใช้ให้ผู้เสียหายตามวรรคนี้แล้ว ให้สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลโดยเร็ว^{๕๐}

การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย (ต่อ)

ระเบียบคณะกรรมการธุรกรรม

ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน

ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๔ เมื่อคณะกรรมการธุรกรรมมีมติให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว หรือเลขานุการมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน แล้วแต่กรณี ในความผิดมูลฐานใดที่ปรากฏข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบว่ามีผู้เสียหายแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาและในระบบสารสนเทศของสำนักงาน กำหนดให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องพร้อมหลักฐานแสดงรายละเอียดแห่งความเสียหาย และจำนวนความเสียหายที่ได้รับจากการกระทำความผิดมูลฐานนั้นตามแบบท้ายระเบียบนี้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่มีเหตุอันสมควรที่ไม่อาจยื่นคำร้องได้ตามกำหนดเวลาดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอต่อเลขานุการเพื่อพิจารณาอนุญาต

ข้อ ๕ เมื่อผู้เสียหายยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลา หรือยื่นเกินกำหนดเวลาโดยได้รับการอนุญาตจากเลขานุการตามข้อ ๔ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบ และจัดทำความเห็นเกี่ยวกับความเสียหายของผู้เสียหายเสนอต่อเลขานุการเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการธุรกรรมเพื่อพิจารณามีมติให้ดำเนินการตามมาตรา ๔๙ ต่อไป

กรณีไม่มีผู้เสียหายยื่นคำร้อง หรือยื่นคำร้องโดยไม่ปรากฏหลักฐานแสดงรายละเอียดแห่งความเสียหายหรือยื่นเกินกำหนดเวลาโดยไม่ได้รับการอนุญาตจากเลขานุการตามข้อ ๔ แล้วแต่กรณี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานให้เลขานุการทราบ และแจ้งให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องโดยไม่ปรากฏหลักฐาน หรือยื่นเกินกำหนดเวลาดังกล่าวทราบโดยเร็ว ทั้งนี้ หากผู้เสียหายรายใดไม่เห็นด้วยให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอเรื่องต่อเลขานุการเพื่อเสนอให้คณะกรรมการธุรกรรมพิจารณามีคำสั่งต่อไป คำสั่งของคณะกรรมการธุรกรรมนั้นให้เป็นที่สิ้นสุด

การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย (ต่อ)

ระเบียบคณะกรรมการธุรกรรม

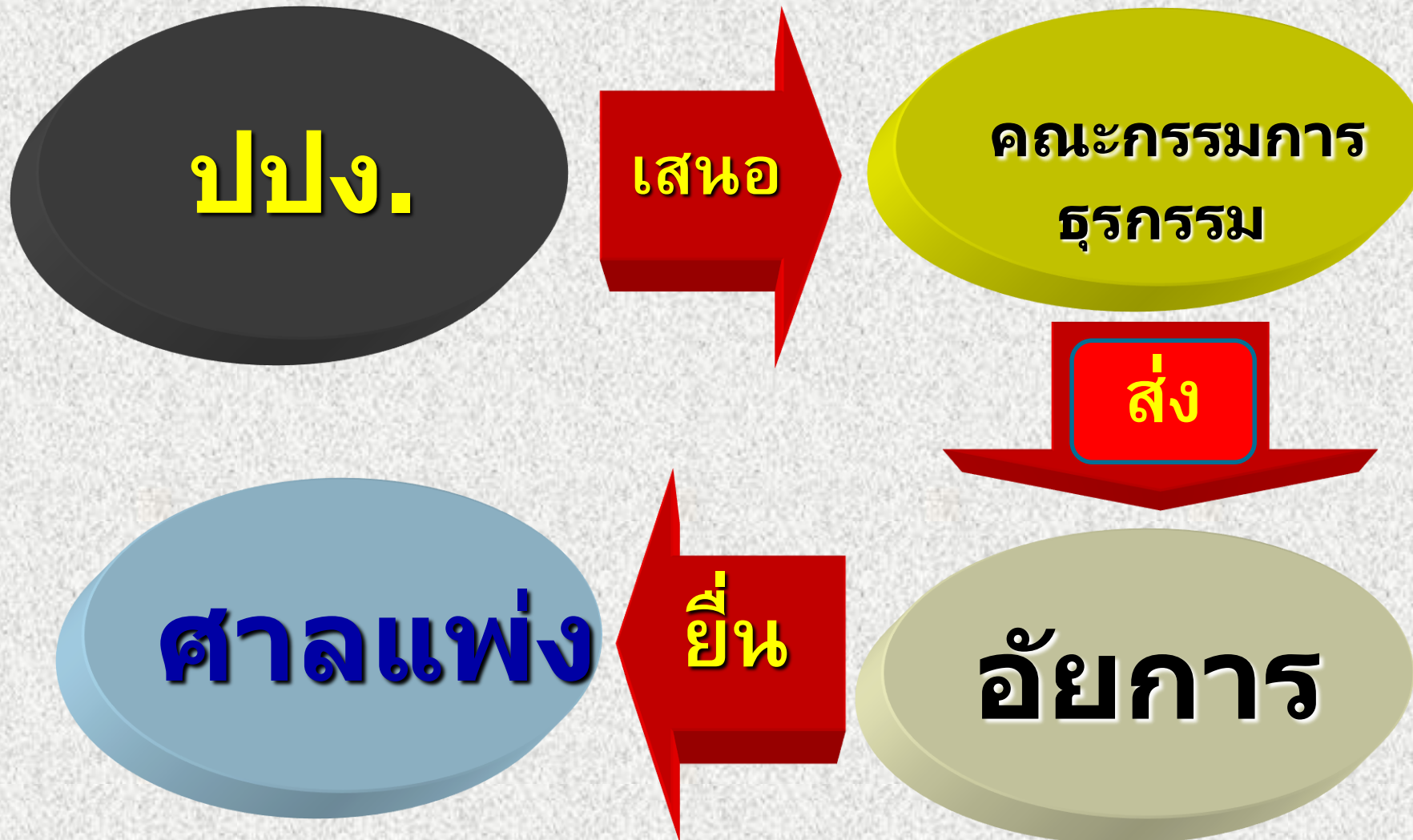
ว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐาน

ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

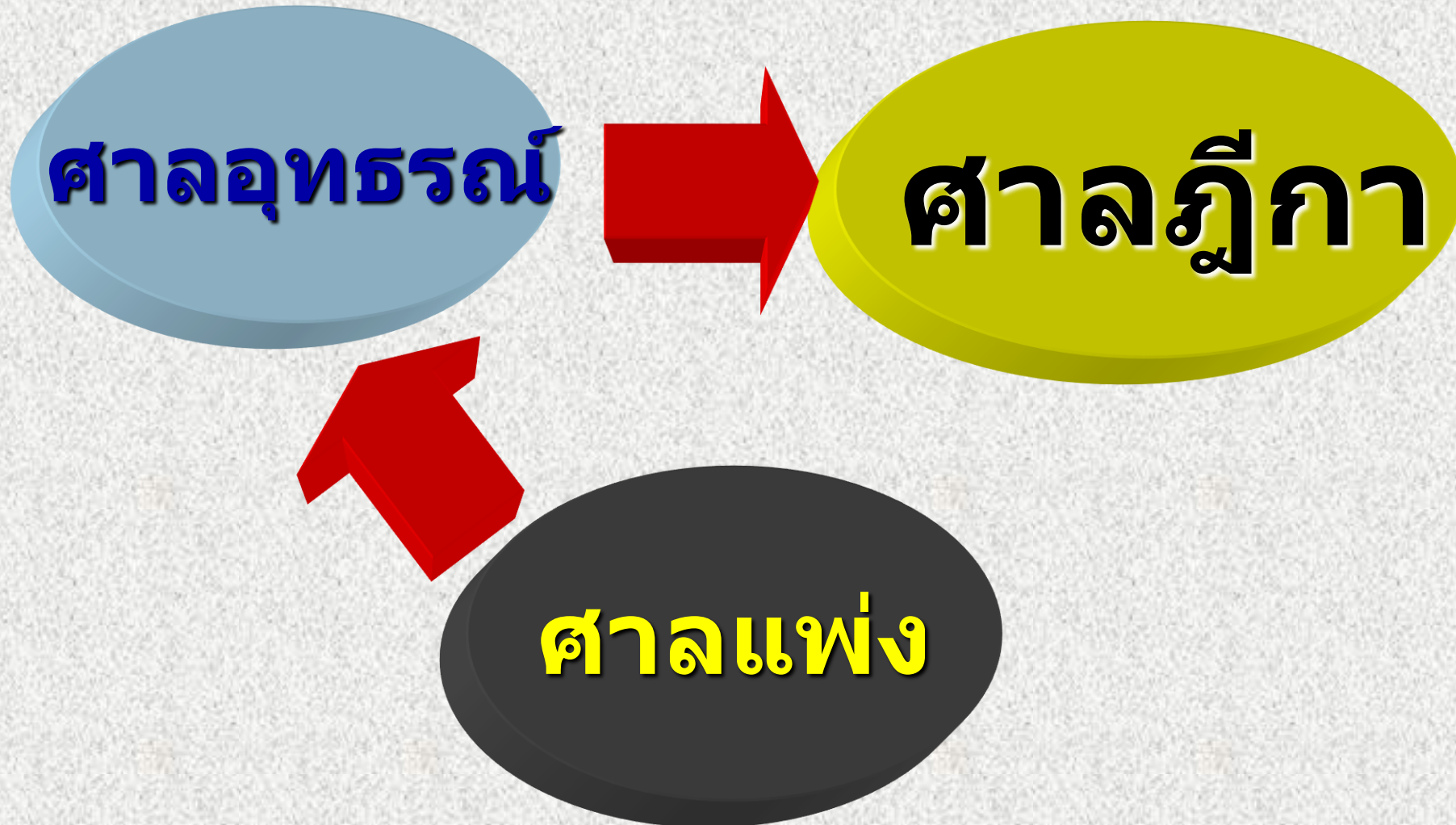
พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๘ กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นำทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดไปคืนหรือชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายและคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุดแล้ว ให้ สำนักงานดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลโดยเร็ว ทั้งนี้ หากจำเป็นต้องนำ ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดออกขายทอดตลาดตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลเพื่อนำเงิน ไปชดใช้คืนให้แก่ผู้เสียหายให้นำระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วย การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดมาใช้บังคับ โดยอนุโลม

สรุปขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินฯ

อุทธรณ์ / ฎีกา

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

Anti -Money Laundering Office

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6602/2550

พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3 ให้คำจำกัดความคำว่า "ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด" ไว้แล้ว ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดจึงมิได้หมายความว่า ต้องเป็นทรัพย์สินในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าเจ้าของทรัพย์สินเป็นผู้กระทำความผิดและถูกลงโทษเท่านั้น เพียงแต่หากปรากฏว่ามีการกระทำความผิดมูลฐานเกิดขึ้น ไม่ว่าจะจับกุมตัวผู้กระทำความผิดได้หรือไม่ หรือผู้กระทำความผิดจะถูกลงโทษหรือไม่ แต่มีทรัพย์สินเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น หรือเป็นทรัพย์สินอื่นที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนทรัพย์สินจากการกระทำดังกล่าวหรือเป็นดอกผลของทรัพย์สินจากการกระทำดังกล่าว ก็ถือได้ว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดแล้ว

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

Anti -Money Laundering Office

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1253/2553

ก่อนที่จะวินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือไม่ ต้องปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้มีการกระทำความผิดมูลฐานเกิดขึ้นเสียก่อน หากไม่ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้มีการกระทำความผิดมูลฐานเกิดขึ้น ก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4074/2550

พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่กำหนดความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน มีทั้งโทษทางอาญาและมาตรการทางแพ่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หากศาลเชื่อว่าทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดมูลฐานโดยมีต้องค้ำนึ่งว่าทรัพย์สินนั้นผู้เป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินจะได้มาก่อนพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีผลใช้บังคับหรือไม่ก็ตาม เพราะมาตรการดังกล่าวมิใช่โทษทางอาญาหรือเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา จึงมีผลใช้บังคับย้อนหลังได้และไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ดังที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยในคำวินิจฉัยที่ 40-41/2546

<http://www.amlo.go.th>

ถาม & ตอบ

ขอบคุณครับ

นายพงศ์ธร ทองด้วง

สำนักงาน ปปง.

โทร. 02 – 2193600 ต่อ 1054